

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om forlængelse og ændring af lov om priser m. v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 242 af 29. maj 1948.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 4145; fremsættelsen findes i tidenden sp. 3116).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Gustav Pedersen: I modsætning til hvad der var tilfældet med hensyn til det foregående lovforslag, kan der næppe være nogen uenighed om, at den lov, der her foreslås forlænget, i høj grad har en praktisk opgave. Der er ganske vist visse ting, der tyder på, at prissituationen, måske endda indenfor en ret begrænset tid, fuldkommen kan ændre karakter, men det kan i hvert fald indtil dette øjeblik ikke siges, at konkurrenceområdet er slået så stærkt igennem ved prisdannelsen, at vi kan undvære en beskyttelse af forbrugernes berettede interesser.

På de to største forsyningsområder, nemlig fødevareområdet og beklædningsområdet, er der fortsat knaphed på de vigtigste ting. Der er visse varegrupper, på hvilke knapheden ikke er så stor, som den var tidligere, og der er visse grupper, med hensyn til hvilke man allerede kan begynde at mærke konkurrencen, men det er spredte og enkelte varegrupper, der er tale om, idet der på langt den overvejende del af de aller vigtigste livsfornødenheder endnu er så megen knaphed, at mangel på en virkelig beskyttelse ville betyde, at priserne ville gå op efter på en sådan måde, at det ville slå hele bunden ud af det saneringsarbejde og genopbygningsarbejde, der er i gang. Det ønsker jeg gerne at understrege ved indledningen til behandlingen af forslaget til den nye prislov.

Vi står på et overgangsstadium. Vi tør se henimod den tid, da en meget stor del af de opgaver, som prisdirektoratet og priskontrolrådet har varetaget, kan klares af konkurrencen. Og der er jo ingen grund til at lægge skjul på, at konkurrencen på adskillige felter er betydelig mere effektiv som prisregulator end et jo aldrig helt omfattende tilsyn med alle de skavanker, der er ved at skulle føre tilsyn med priser.

Vi har grund til at glæde os over, at vi kan se henimod den tid, da konkurrencen kan regulere priserne og vi ikke skal have et stort administrationsapparat til det. Men til gengæld vil jeg gerne have lov til at

understrege — og gøre det meget stærkt —, at netop på dette tidspunkt ville det være det mest meningsløse af alt, om man slækkede så meget på priskontrollen, at der i allersidste omgang kom en omfattende prisstigningsbølge med alt, hvad dermed fulgte. Man glemmer jo nemlig en gang imellem, at selvom det kan være slemt nok med de skavanker, der følger med selve prisstigningen, vil en prisstigning, der ikke kan holde, men efterfølges af prispanik, måske lave de største ulykker under denne prispanik. Det kan naturligvis være overordentlig behageligt for forbrugerne, om priserne går ned under, hvad der er en rimelig pris; det kan være meget tiltalende, især når man har været ude for prisopskræmninger som dem, vi har kendt under besættelsesårene og i årene derefter; hvis man en skønne dag kommer ud for, at varerne sælges under indkøbspris — altså ikke blot reklamemæssigt, men også reelt under indkøbspris, hvad der jo meget vel kan ske under en prispaniksituation —; der er bare det at sige dertil, at hvis denne situation skulle indtræffe, ville det uvægerligt komme til at betyde en række standsninger af forskellige former for erhvervsliv og en tilsvarende arbejdsløshed, hvad der jo i sine virkninger kan være en betydelig større ulykke, end det er at skulle betale lidt mere for selve varen.

Derfor vil jeg gerne netop ved denne lejlighed have slået fast, at det i virkeligheden ville være en dobbelt skavank, om man slap priskontrollen på et tidspunkt, da det i den sidste ende ville medføre en prisinflation, der, i det øjeblik den bryder sammen, ville medføre en prispanik, der på sin måde laver mindst lige så store ulykker. Jeg tror endda, jeg har lov til at sige, at de, der ville være dårligst tjent med en sådan foreteelse, er erhvervenes folk. Ganske vist er der visse erhvervsdrivende, som er så kapitalstærke, at de kan tage en sådan paniksituation og måske senere tjene det ind igen, de sætter til. Men vi ved jo fra perioden 1920—21—22, at der var adskillige erhvervsdrivende, som netop gik i stykker, fordi den sidste periode, hvor der var varemangel, blev udnyttet for hårdt, og den efterfølgende nervøsitet slog lige så hårdt til den anden side. Deraf vil jeg for mit vedkommende udlede, at selvom der nu foreligger helt andre forhold med henblik på den fremtidige prisdannelse, er tidspunktet endnu ikke inde til at afvikle prisloven som en beskyttelseslov under hensyn til virkningerne af de særlige foretelser, som fulgte efter krigen.

Derimod er der visse områder, hvorpå